

De Tegenstellingen tusschen Luxemburg en Lenin.

DIT IS No: 6 VAN DE SERIE: MARXISTISCHE GESCHIEDTEN.

Inhoud:

DE TEGENSTELLINGEN TUSSCHEN LUXEMBURG EN LEMIN	blz.
Tegen het reformisme.....	2
Over het nationale vraagstuk.....	4
De incenstorting van het kapitaal.....	11
Over de vraag van de spontaniteit en de rol van de organisaties.....	19

Uitgave van de G.I.C.

Prijs.... 10 cent.
Per post. 13 cent.

In het tegenwoordige imperialistische milieu kunnen in het geheel geen nationale verdedigingsoorlogen meer voorkomen, en iedere socialistische politiek, die van dit bepaalde historische niveau afziet, die zich midden in de wereldkaalstroom enkel door de geleerde gezichtspunten van een land laat leiden, is van begin af aan op zand gebouwd.

Rosa Luxemburg.

De Tegenstellingen Ausschen

Luxemburg en Lenin.

Rosa Luxemburg en Lenin zijn uit de sociaal-democratie voortgekomen. Beiden speelden daarin een belangrijke rol; hun werk beïnvloedde niet alleen de Russische, Poolsche en Duitse arbeidersbeweging, het was van internationale betekenis. In beiden werd de oppositie-beweging tegen het reformisme gesymboliseerd. Wat beiden verbond, was de gemeenschappelijke strijd tegen het reformisme der vóóroorlogsche tijd en tegen het chauvinisme der sociaal-democratie tijdens de oorlog. Maar deze strijd werd tegelijkertijd begeleid door de meeningsstrijd tusschen Luxemburg en Lenin over de weg der revolutie. En daar de tactiek zich niet van het principe laat scheiden, vond tenslotte evensens een principieele meeningsstrijd plaats over de inhoud en vorm der nieuwe arbeidersbeweging, der revolutie en van de dictatuur van het proletariaat.

Al is het ook bekend, dat Lenin en Luxemburg doods vijanden van het revisionisme waren, dan is het tegenwoordig toch uiterst moeilijk, zich een werkelijk beeld van de verschillen tusschen beiden te vormen. Wel heeft in de loop van de laatste tien jaren de Derde Internationale in verband met zijn interne politieke crisissen dikwijls de naam van Rosa Luxemburg gebruikt en misbruikt; speciaal in de campagnes tegen het "contra-revolutionaire Luxemburgisme", maar daardoor is noch het werk van Luxemburg meer bekend geworden, noch zijn de verschillen die zij met Lenin had werkelijk blootgelegd. Algemeen houdt men het voor beter het verleden te laten rusten, en, zooals eens de Duitse Sociaal-democratie "wegens geldgebrek" weigerde het werk van Rosa Luxemburg te publiceeren, zoo heeft ook de Derde Internationale het door Clara Zetkin gegeven woord, haar werk bekend te maken, gebroken.

Maar overal waar de concurrentie tegen de Derde Internationale naar voren komt, houdt men er van, zich op Rosa Luxemburg te beroepen. Zelfs de sociaal-democratie is vaak smakeloos genoeg, om met liefde en weemoed over de "dwalende revolutionaire" te spre-

---

Op blz. 16 onderste regel staat: niet tegen hun waarden, moet zijn: niet tegen hun waarden.

Blz. 20 Voetnoot (2) moet zijn: Voetnoot (4).

Voetnoot (6) op blz. 23 loopt door op blz. 24.

ken, die meer wordt betreurd als het slachtoffer van haar "vurige aard", dan als dat van de beestachtige gewetenloosheid van de handlangers van partijgenoot Noske. En zelfs daar, waar men, zooals b.v. bij de door Trotzki beïnvloedde beweging, zich na de met de beide Internationales opgedane ervaringen zoogenaamd inspant, niet alleen om een werkelijk revolutionaire beweging op te bouwen, maar waar men zich ook gelijktijdig de lessen van het verleden ten nutte wil maken, zelfs daar reikt de studie van Luxemburg en Lenin niet verder, dan het terugbrengen van hun tegenstellingen tot de strijd om het nationale vraagstuk, en hier nog bijna uitsluitend op de tactische problemen betreffende de onafhankelijkheid van Polen. Daarbij doet men nog zijn best deze tegenstelling zijn scherpte te ontnemen, hem te isoleeren, en hem met de, met alle feiten in tegenspraak zijnde bewering, dat Lenin uit deze strijd als overwinnaar te voorschijn kwam, te beslissen.

De strijd tusschen Luxemburg en Lenin over het nationale vraagstuk kan niet van de andere problemen, die beiden scheidde, worden losgemaakt. Deze vraag is met alle andere vragen der wereldrevolutie ten nauwste verbonden, en hij is slechts één van de voorbeelden der principieele verschillen tusschen Luxemburg en Lenin, of tusschen de Jacobijnsche en de werkelijk ~~revolutionaire~~ opvatting proletarische opvatting van de wereldrevolutie. Houdt men b.v. de opvatting van Rosa Luxemburg tegenover de nationalistische avonturen van de Stalinperiode van de Derde Internationale voor juist, dan moet men hem ook tegenover Lenin als juist beschouwen. Hoezeer de politiek van de Derde Internationale zich sinds de dood van Lenin ook mag hebben veranderd, met betrekking tot het nationale vraagstuk is hij echt leninistisch gebleven. Een Leninist moet noodzakelijk tegen Luxemburg stelling nemen. Hij is niet enkel haar theoretische tegenstander, maar haar doodsvijand. De luxemburgsche opvatting sluit de vernietiging van het leninistische bolsjewisme in zich, en daarom kan iemand die zich op Lenin beroept, niet tegelijkertijd Rosa Luxemburg voor zich opeischen.

Tegen het reformisme.

De ontwikkeling van het wereldkapitalisme, de imperialistische ontplooiing, de voortschrijdende monopoliseering van de productie en distributie, en de daarmee verbonden hogere winsten, maakten de tijdelijke vorming van een bovenlaag in de arbeidersklasse mogelijk, evenals het doorvoeren van de sociale wetgeving en de algemeene verbetering van de levensstandaard van de arbeiders; wat alles leidde tot de ontwikkeling van het revisionisme en tot het indringen van het reformisme in de arbeidersbeweging. Het revolutionaire marxisme werd, als zijnde in tegenspraak met de feitelijke kapitalistische ontwikkeling, verworpen, en de theorie van het langzame ingroeien in het socialisme, langs democratische weg, daarvoor in de plaats gesteld. Door de door deze omstandigheden mogelijk gemaakte groei der legale arbeidersbeweging werden groote deelen der kleinburgerij voor haar gewon-

nen, die hierin weldra de geestelijke leiding overnamen en de materieele voordeelen van de betaalde posten in de beweging deelden met de uit de arbeiders naar boven gekomenen. Bij het einde van de vorige eeuw had het reformisme zich over de heele linie weten door te zetten. De tegenstand tegen deze ontwikkeling der socialistische beweging door de z.g. "orthodoxe" Marxisten, met Kautsky vooraan, die nooit meer dan een tegenstand in de frase was, werd ook spoedig fraseologisch opgegeven en van de meer bekende theoretici uit die tijd zijn de namen van Rosa Luxemburg en Lenin als de belangrijkste te noemen, die hun strijd onverbiddeijk, en spoedig ook tegen de "orthodoxen" uitstreden, in het belang van een werkelijk revolutionaire arbeidersbeweging.

Van alle aanvallen op het revisionisme waren wel die van Rosa Luxemburg de krachtigsten. In haar polemieek tegen Bernsteins "Sozialreform oder Revolution" (sociale hervorming of revolutie) wees zij er, tegenover het gedaas van de zuivere wettigheid, er opnieuw op, "dat de uitbuiting van de arbeidersklasse als een economisch proces niet door wettelijke bepalingen binnen het raam der burgerlijke maatschappij kan worden afgeschaft of verzacht." "De sociale hervorming," verklaarde zij, "beteekent niet een ingrijpen in de kapitalistische uitbuiting, maar een normalisatie (gelijkmaking), een ordening van deze uitbuiting in het belang van de kapitalistische maatschappij zelf." "Het kapitaal", zegt Rosa Luxemburg, "beweegt niet naar het socialisme, maar naar de ineensstorting, en op deze ineensstorting moet de arbeidersklasse zich instellen; niet op de hervorming, maar op de revolutie." Daarom hoeft men echter niet af te zien van de actueele problemen. Ook het revolutionaire marxisme strijdt voor verbetering van de levensstandaard der arbeiders binnen de kapitalistische maatschappij. In tegenstelling tot het revisionisme echter, interesseert het zich er veel meer voor hoe wordt gestreden, dan waarvoor wordt gestreden. Voor het marxisme gaat het in de vakvereenigings- en de politieke strijd om de ontwikkeling van de subjectieve voorwaarden van de arbeidersrevolutie, om het aanwakkeren van het revolutionaire klassenbewustzijn. De grove tegenstelling: "hervorming of revolutie", is fout, deze tegenstelling moet in het licht van het heele maatschappelijk proces worden geplaatst. Het einddoel, de proletarische revolutie, mag niet door de strijd om de eischen van het oogenblik worden verstikt. Op dergelijke wijze bestreed ook Lenin eenige tijd later het revisionisme; ook voor hem waren de hervormingen slechts bijproducten van de op de verovering van de politieke macht gerichte strijd. Beiden waren over het algemeen eensgezind in hun strijd tegen de ontaarding van de marxistische beweging en stelden zich op de bodem van de revolutionaire strijd om de macht. Ze kwamen voor het eerst als tegenstanders tegenover elkaar te staan, toen de russische toestanden, voor, tijdens en ~~en~~ na de revolutie van 1905 de revolutionaire strijd om de macht tot een brandend en actueel vraagstuk maakten, dat concreet moest worden beantwoord. De strijd die tusschen Luxemburg en Lenin ontbrandde, draaide allereerst om tactische problemen, om vragen van de organisatie en om het nationale vraagstuk.

Over het nationale vraagstuk.

Lenin, sterk beïnvloed door Kautsky, geloofde evenals deze, dat de nationale onafhankelijkheidsbewegingen als vooruitstrevend moeten worden beschouwd, omdat "de nationale staat de beste voorwaarden voor de ontwikkeling van het kapitalisme garandeert." In zijn polemieken tegen Rosa Luxemburg over het zelfbeschikkingsrecht der naties, beweert hij, dat de eisch van het zelfbeschikkingsrecht daarom revolutionair zou zijn, "omdat deze eisch democratisch is en zich in niets van de overige democratische eischen onderscheidt." Ja, "In ieder burgerlijk nationalisme der onderdrukte naties", beweert hij, "ligt een democratische inhoud tegen de onderdrukking besloten, en deze inhoud ondersteunen wij onvoorwaardelijk."

De houding van Lenin met betrekking tot het zelfbeschikkingsrecht was - zocals ook uit andere geschriften is te zien - dezelfde als die tegenover de democratie. In zijn stellingen over: "De socialistische revolutie en het zelfbeschikkingsrecht der naties", zet hij uiteen, "dat het volkomen fout zou zijn, te denken, dat de strijd voor de democratie het proletariaat van de socialistische revolutie zou kunnen afhouden. Omgekeerd, zocals het zegevierend socialisme dat niet de volle democratie verwezenlijkt onmogelijk is, zoo kan zich ook het proletariaat, dat niet een alzijdige, consequent revolutionaire strijd voert voor de democratie, niet tot de overwinning op de bourgeoisie voorbereiden." Zoo zijn voor Lenin de nationale bewegingen en oorlogen niets anders dan bewegingen en oorlogen voor de democratie, waaraan het proletariaat moet deelnemen, want voor hem was de strijd voor de democratie immers de noodzakelijke voorwaarde voor de strijd voor het socialisme. "Als de strijd voor de democratie mogelijk is," schrijft hij, "dan is ook de oorlog voor de democratie mogelijk." En zoo zijn voor hem dan ook "in een werkelijk nationale oorlog de woorden 'verdediging van het vaderland' volstrekt geen bedrog", Lenin is in zoo'n geval voor de verdediging. "Voor zoover de bourgeoisie der onderdrukte naties tegen de onderdrukkende vecht," schrijft hij, "voor zoover zijn wij altijd, in alle gevallen, beslister dan allen daarvoor, omdat wij de onverschrokken en de consequente vijanden van iedere onderdrukking zijn."

Aan dit standpunt zijn beide, Lenin tot het laatste oogenblik en het Lenisme tot heden, trouw gebleven - zoolang het niet de bolsjewistische partijheerschappij zelf in gevaar bracht, Enkel een kleine verandering werd aangebracht. Waren voor Lenin voor de revolutie de nationale bevrijdingsoorlogen en -bewegingen een deel der algemeene democratische beweging, na de revolutie werden zij een deel van het proletarisch revolutionair wereldproces.

Dit, hier samengevatte standpunt van Lenin scheen Rosa Luxemburg volkomen fout toe. In haar tijdens de oorlog verschenen "Juniusbrochure" vat zij haar eigen standpunt als volgt samen: "Zoolang er kapitalistische staten bestaan, vooral, zoolang de imperialistische wereldpolitiek het inwendige en het uitwendige leven der staten bepaalt en vormt, zoolang heeft het nationale zelfbeschikkingsrecht